

C-621/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. október 6.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Administrativen sad Sofia-grad (szófiai közigazgatási bíróság,
Bulgária)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. szeptember 29.

Felperes:

WS

Alperes:

Intervyuirasht organ na Darzhavna agentsia za bezhantsite pri
Ministerskia savet (a minisztertanács mellett működő nemzeti
menekültügyi hivatal meghallgatási hivatala, Bulgária)

Az alapeljárás tárgya

A 2011/95/EU irányelvnek a nemzetközi védelem nőkkel szembeni nemi alapú kapcsolati erőszak esetében történő megadására vonatkozó feltételei; a kiegészítő védelem megadásának vagylagos lehetősége arra a körülményre tekintettel, hogy becsületgyilkosságot helyeztek kilátásba a kérelmező származási országba való esetleges visszatérésének esetére

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az EUMSZ 267. cikk második bekezdése alapján a 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv értelmezése

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Alkalmazhatók-e a 2011/95/EU irányelv (17) preambulumbekkezdése alapján az Egyesült Nemzeteknek a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló, 1979. december 18-i egyezményében [kihirdette: az 1982. évi 10. tvr.] és az Európa Tanácsnak a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló egyezményében szereplő fogalom meghatározások a nőkkel szembeni nemi alapú erőszaknak a menekültek helyzetére vonatkozó 1951. évi genfi egyezmény [kihirdette: az 1989. évi 15. tvr.] és a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti nemzetközi védelem megadása indokának való minősítése céljából, vagy a nőkkel szembeni nemi alapú erőszak mint a 2011/95 irányelv szerinti nemzetközi védelem megadásának indoka az említett nemzetközi jogi okmányok szerintitől eltérő, önálló jelentéssel bír?

2) Nőkkel szembeni nemi alapú erőszak alkalmazására való hivatkozás esetén kizárólag az üldöztetés (erőszak, amely egy nő ellen irányul csak azért, mert nő) áldozatának biológiai vagy társadalmi neme bír-e jelentőséggel a meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás mint a 2011/95 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének d) pontja szerinti üldöztetési ok megállapítása szempontjából, meghatározóak lehetnek-e a (30) preambulumbekkezdés nem kimerítő jellegű felsorolásában szereplőkhöz hasonló konkrét üldözési formák/cselekmények a származási ország körülményeitől függően „a csoport társadalmi láthatósága”, vagyis annak megkülönböztető jellemzője szempontjából, vagy e cselekmények csak a 2011/95 irányelv 9. cikke (2) bekezdésének a) vagy f) pontja szerinti üldözési cselekményekre vonatkozhatnak?

3) Megfelelő indokot képez-e a biológiai vagy társadalmi nem a 2011/95 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének d) pontja szerinti meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás megállapításához, ha a védelem kérelmezője nemi alapú kapcsolati erőszakra hivatkozik, vagy egy további megkülönböztető jellemzőt is meg kell állapítani a 2011/95 irányelv 10. cikke (1) bekezdése d) pontja szövegének olyan szó szerinti értelmezése esetén, hogy a feltételeknek együttesen, a nemi szempontoknak pedig vagylagosan kell fennállniuk?

4) Abban az esetben, ha a kérelmező nemi alapú kapcsolati erőszaknak a 2011/95 irányelv 6. cikkének c) pontja értelmében vett, az üldöztetés forrását képező, az államtól független szereplő általi alkalmazására hivatkozik, úgy kell-e értelmezni a 2011/95 irányelv 9. cikkének (3) bekezdését, hogy az okozati összefüggéshez elegendő a 10. cikkben felsorolt üldöztetési okok és az (1) bekezdés értelmében vett üldözési cselekmények közötti összefüggés megállapítása, vagy kötelező jelleggel meg kell-e állapítani a hivatkozott üldöztetéssel szembeni védelem hiányát, illetve fennáll-e az összefüggés azokban

az esetekben, amelyekben az üldöztetés forrását képező, az államtól független szereplők nem tekintik nem alapúnak önmagukban az egyes üldözési/erőszakos cselekményeket?

5) Megalapozhatja-e a kiegészítő védelemnek a 2011/95 irányelvnek az EJEE [kihirdette: az 1993. évi XXXI. tv.] 2. cikkével (senkit nem lehet életétől szándékosan megfosztani) összefüggésben értelmezett 15. cikkének a) pontja alapján történő megadását e védelem megadása egyéb feltételeinek fennállása esetén becsületgyilkosság tényleges kilátásba helyezése a származási országba való esetleges visszatérés esetére, vagy ezt a 2011/95 irányelvnek az EJEE 3. cikkével összefüggésben értelmezett 15. cikkének b) pontja szerinti sérelemnek kell-e tekinteni az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélezési gyakorlatában a további nemi alapú erőszakos cselekmények veszélyének átfogó értékelése mellett elvégzett értelmezésnek megfelelően, illetve elegendő-e a kiegészítő védelem megadásához, hogy a kérelmező szubjektíve nem kívánja a származási ország védelmét igénybe venni?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés, az EUMSZ 78. cikk (1) bekezdése

A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i **2011/95/EU** európai parlamenti és tanácsi **irányelv**, különösen a (17), (29) és (30) preambulumbekkezdés, valamint a 2. cikk d) és f) pontja, a 4. cikk (3) bekezdésének c) pontja, a 6. cikk, a 7. cikk (2) bekezdése, a 9. cikk (1)–(3) bekezdése, a 10. cikk (1) és (2) bekezdése

A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i **2013/32/EU** európai parlamenti és tanácsi **irányelv**, különösen a 33. cikk (2) bekezdése, valamint a 40. cikk (2) és (3) bekezdése

Az Európai Parlament 2016. március 8-i állásfoglalása a menekült és menedékkérő nők helyzetéről az Unióban (2015/2325(INI)) (a továbbiakban: 2016. március 8-i európai parlamenti állásfoglalás), különösen a 13., 15. és 18. pont

Az Európai Parlament 2017. szeptember 12-i jogalkotási állásfoglalása az Európa Tanács a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló egyezményének az Európai Unió nevében történő megkötéséről szóló tanácsi határozatról

Az Európai Parlament 2019. április 4-i állásfoglalása a Bíróság véleményének kikéréséről azzal kapcsolatban, hogy az Európai Uniónak az Európa Tanács a

nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló egyezményéhez való csatlakozására irányuló javaslat és a csatlakozással kapcsolatos eljárás összeegyeztethető-e a Szerződésekkel (2019/2678(RSP))

Az Európa Tanács a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló egyezményének a menekültügy és a visszaküldés tilalma tekintetében az Európai Unió nevében történő aláírásáról szóló, **2017. május 11-i (EU) 2017/866 tanácsi határozat**

Az Európai Unió Bíróságának hivatkozott ítélkezési gyakorlata

2020. május 14-i FMS és társai **ítélet** (nagytanács) (C-924/19 PPU és C-925/19 PPU, EU:C:2020:367), különösen a 192., 196. és 197. pont

2013. november 7-i X és társai **ítélet** (C-119/12–C-201/12, EU:C:2013:720), 45–47. pont

2018. október 4-i Ahmedbekova **ítélet** (C-652/16, EU:C:2018:801), 89. pont

A hivatkozott nemzetközi jogi rendelkezések

A menekültek helyzetére vonatkozó, 1967. január 31-én New Yorkban aláírt jegyzőkönyvvel kiegészített és módosított, **a menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-án Genfben aláírt egyezmény** (a továbbiakban: Genfi Egyezmény), különösen a bevezetés és az 1. cikk A. pontjának (2) alpontja

Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése által 1979. december 18-án elfogadott, **a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló egyezmény (CEDAW)** (a továbbiakban: a nőkkel szembeni megkülönböztetés elleni egyezmény), különösen az 1. cikk

A nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásával foglalkozó **CEDAW bizottság általános ajánlásai**, 19., 24. és 25. sz.

Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága által 2011. április 7-én elfogadott, **a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló egyezmény** (a továbbiakban: Isztambuli Egyezmény), különösen a 2., 3., 60. és 61. cikk

Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (a továbbiakban: EJEE), különösen a 2., 3. és 15. cikk

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának hivatkozott ítélezési gyakorlata

EJEB, 2009. június 9., OPUZ kontra Törökország ítélet (33401/02. sz.), 97. és 98. pont

EJEB, 2010. július 20., N kontra Svédország ítélet (23505/09. sz.), 55., 59., 60., 61. és 62. pont

Nemzeti jogszabályok

Zakon za ubezhishteto i bezhantsite (a menedékjogról és a menekültekről szóló törvény, a továbbiakban: ZUB), különösen a 8., 9., 13. és 76b. cikk, valamint a ZUB kiegészítő rendelkezései 1. §-ának 5. és 6. pontja

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 A felperes, WS, a Török Köztársaság állampolgára, etnikai hovatartozása kurd, szunnita muzulmán, és elvált. 2018 júniusában WS Törökországból Bulgáriába utazott, mégpedig jogszerűen, nemzeti útlevéllel és munkavállalási vízummal. WS a bulgáriai Plovdiv városába érkezett. Egy embercsempész szolgáltatásainak igénybevételével egyhetes vízumot szerzett magának Németországba, és repülővel Berlinbe utazott nagynénjéhez. 2018. június 21-én védelem iránti kérelmet nyújtott be Németországban, a Németországi Szövetségi Köztársaság átvétel iránti megkeresése alapján azonban a Darzhavna agentsia za bezhantsite (nemzeti menekültügyi hivatal, Bulgária; a továbbiakban: DAB) 2019. február 28-i határozatával visszavették Bulgáriába nemzetközi védelem iránti kérelmének megvizsgálása céljából.
- 2 A 2019 októberében megtartott három meghallgatás során a kérelmező azt állította, hogy Törökországban problémái voltak elvált férjével, BS-sel, akivel a családja házasságba kényszerítette, és akivel három lánygyermek van. Több erőszakos esetet követően, amelyek következtében többször bántalmazott nők számára fenntartott menedékközhelyre került, 2016 szeptemberében elhagyta férjét, és egy másik férfival költözött össze. E másik férfival 2017-ben egyházi házasságot kötött, amelyből egy fiúgyermek született. Vér szerinti családja nem állt ki mellette a BS-sel való konfliktusokban. WS azt állítja, hogy félti az életét, és bizonyítékokat szolgáltat arra, hogy [volt] férje, annak családja és saját vér szerinti családja megfenyegette, és attól tart, hogy megölik őt, ha visszatér Törökországba. Első férjétől hivatalosan 2018 szeptemberében vált el, amikor már elhagyta Törökországot.
- 3 2020. május 21-i határozatával a DAB vezetője mint megalapozatlant elutasította WS nemzetközi védelem iránti kérelmét. A hatóság szerint a Törökország elhagyásának indokolására felhozott okok irrelevánsak a kért nemzetközi védelem szempontjából. A DAB véleménye szerint ezek az indokok nem kapcsolhatók a bolgár jogszabályban említett okokhoz, mégpedig a „faji”, illetőleg vallási okok,

nemzeti hovatartozás, politikai meggyőződés avagy meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás miatti üldöztetéstől való megalapozott félelemhez. A kérelmező ezenfelül nem hivatkozott arra, hogy neme miatt üldözték volna. Miután ezt a határozatot bírósági úton megtámadták, az Administrativen sad Sofia grad (szófiai közigazgatási bíróság) és a Varhoven administativen sad (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Bulgária) helybenhagyta azt.

- 4 2021. április 13-án WS újból nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, és kilenc további írásbeli bizonyítékot csatolt, amelyeket személyes helyzete és származási országa szempontjából relevánsnak tart. Ezek alapján WS arra hivatkozik, hogy esetében indokolt a menekültkénti elismerés (a ZUB 8. cikkének (1) bekezdése alapján) meghatározott társadalmi csoporthoz, mégpedig a kapcsolati erőszakot átélt nők és a potenciálisan becsületbeli bűncselekmények áldozataivá váló nők csoportjához tartozás miatt. A kérelem szerint az üldöztetés forrásai az államtól független szereplők, akiktől a török állam nem tudja WS-t megvédeni, függetlenül attól, hogy az állam milyen intézkedéseket tesz. A Törökországba való esetleges visszatéréssel szemben WS arra hivatkozik, hogy ott nincs kire támaszkodnia, és attól fél, hogy elvált férje megöli, a volt férjének családja, illetve a saját vér szerinti családja által elkövetett becsületgyilkosság áldozatává válik, vagy újabb házasságba kényszerítik. WS úgy véli, hogy helyzete időközben rosszabbodott, mert olyan férfitől született gyermeke, akivel nem házasok. Új körülményként hivatkozik arra, hogy 2021 márciusában Törökország kilépett az Isztambuli Egyezményből. WS azt állítja, hogy megfelel a menekült jogállás humanitárius okból történő megadására vonatkozó, a ZUB 9. cikke (1) bekezdésének 1. és 2. pontjában foglalt feltételeknek, mivel Törökországba való esetleges visszatérése esetén ki lenne téve az EJEE 2. és 3. cikke megsértésének.
- 5 A DAB meghallgatási hivatala nem fogadta el WS-nek a nemzetközi védelem megadására vonatkozó eljárás megindítása iránti ismételt kérelmét. Ezen elutasítás ellen irányul a WS által a kérdést előterjesztő bíróság előtt indított kereset. A kérdést előterjesztő bíróság ítélete nem támadható meg felülvizsgálati kérelemmel. Az végleges, és kihirdetésével jogerőre emelkedik.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 6 A felperes a DAB meghallgatási hivatala határozatának megsemmisítését kéri. Véleménye szerint a védelem iránti ismételt kérelemmel együtt új írásbeli bizonyítékokat terjesztett elő személyes helyzetére és származási országára vonatkozóan. A felperes kifejti, hogy a menekültkénti elismerés jogszabályi feltételei az esetében teljesülnek, illetve hogy új bizonyítékokat terjesztett elő a menekült jogállás ZUB szerinti, humanitárius okból történő megadásának feltételeire vonatkozóan.
- 7 Az alperes vitatja a keresetet, és annak elutasítását kéri. Véleménye szerint a megtámadott határozatban megvizsgálták az írásbeli bizonyítékokat, és a

kérelmező nem hivatkozott személyes helyzete és származási országa kapcsán olyan új körülményekre, amelyek megalapoznák a ZUB szerinti menekült és humanitárius jogállást, és amelyeket nem vettek figyelembe a nemzetközi védelem megadásának korábbi megtagadásakor.

- 8 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy fennállnak annak feltételei, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesszen az Európai Unió Bírósága elé.

A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható, mivel a jelen ügy ténybeli és jogi helyzete az uniós jog, mégpedig a 2013/32/EU irányelv és a 2011/95/EU irányelv hatálya alá tartozik. Az ítélkező bírósági tanács rámutat arra, hogy megítélése szerint a Bíróság nem hozott azonos kérdésekben olyan ítéletet, amely segítséget nyújtana az előtte folyamatban lévő jogvita eldöntéséhez.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 9 A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint annak értékelése, hogy vannak-e új elemek a kérelmező menekült történetében, közvetlenül összefügg annak vizsgálatával, hogy a kérelmező megfelel-e a nemzetközi védelem 2011/95/EU irányelv szerinti megadására vonatkozó anyagi jogi feltételeknek. Ezen irányelv (17) preambulumbekzdésére tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság felvázolja a tagállamokra e rendelkezés alapján kötelező nemzetközi jogi okmányok körét. A Genfi Egyezmény és az ahhoz tartozó, a menekültek helyzetére vonatkozó jegyzőkönyv mellett ilyen nemzetközi jogi okmány a nőkkel szembeni megkülönböztetés elleni egyezmény és az Isztambuli Egyezmény (különösen a 34–40. cikkben foglalt jogi fogalom meghatározásokra tekintettel). Bár ez utóbbi egyezmény nem alkalmazható Bulgáriában (mivel az a bolgár alkotmánybíróság határozata szerint nem egyeztethető össze a bolgár alkotmánnyal, és ezért nem erősíthető meg), a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az a 2011/95 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének d) pontjára tekintettel jelentőséggel bír abból a szempontból, hogy figyelembe vegyék a származási országban fennálló körülményeket a kérelmező oda való esetleges visszatérésének esetére (különös tekintettel arra, hogy Törökország kilépett az egyezményből).
- 10 Az ügyben az alkalmazandó nemzetközi jogi szerződésekkel kapcsolatban felmerülő fő kérdés az, hogy a kérdést előterjesztő bíróság alapul veheti-e a „nőkkel szembeni nemi alapú erőszak” fogalmának értékelése során a nőkkel szembeni megkülönböztetés elleni egyezmény és az Isztambuli Egyezmény jogi fogalom meghatározásait, vagy e fogalom saját önálló jelentéssel bír. E vonatkozások tisztázását szolgálja **az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés.**
- 11 **Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdést** illetően az ítélkező bírósági tanács úgy véli, hogy az Egyesült Nemzeteknek a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásával foglalkozó CEDAW bizottságának (a továbbiakban: CEDAW bizottság) 19., 24. és 25. sz. általános

ajánlása hasznos értelmezési iránymutatásul szolgál. Ezen iránymutatások szerint a nemi alapú erőszak egyrészt olyan erőszak, amely egy nő ellen irányul azért, mert nő, vagy amely aránytalanul érinti a nőket, másrészt olyan nők csoportjai ellen irányul, akik kiszolgáltatott vagy hátrányos helyzetű csoportokhoz tartoznak, vagy olyan nők csoportjai ellen, akik a nőként ellenük irányuló hátrányos megkülönböztetésen túlmenően további okok – például „faji” okok, etnikai vagy vallási identitás, fogyatékoság, életkor vagy más tényezők – miatt többszörös hátrányos megkülönböztetésnek is ki lehetnek téve.

- 12 Az Isztambuli Egyezmény egyrészt szintén olyan erőszakként határozza meg a „nőkkel szembeni nemi alapú erőszakot”, amely egy nő ellen irányul azért, mert nő, a „nőkkel szembeni erőszakot” pedig az emberi jogok megsértéseként. A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint ez az emberi jogi jogsértés a 2011/95/EU irányelv 9. cikkének (1) bekezdése szerinti üldözési cselekményekre vonatkozatható. Az Isztambuli Egyezmény másrészt úgy határozza meg a „kapcsolati erőszak” fogalmát, hogy az a fizikai, a szexuális, a pszichológiai vagy a gazdasági erőszak mindazon cselekményeit jelenti, amelyek a családon vagy a háztartási egységen belül, vagy a volt vagy a jelenlegi házastársak vagy partnerek között történnek, függetlenül attól, hogy az elkövető az áldozattal azonos helyen lakik vagy lakott-e. A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint a nőkkel szembeni nemi alapú erőszak ily módon szabályozott konkrét cselekményei megfelelnek a 2011/95/EU irányelv 9. cikke (2) bekezdésének a) és f) pontjában említett üldözési cselekményeknek.
- 13 A kérdést előterjesztő bíróság ezt követően figyelembe veszi a 2016. március 8-i európai parlamenti állásfoglalást. Ebben az állásfoglalásban az Európai Parlament kiemeli, hogy a nemi alapon elkövetett erőszak és hátrányos megkülönböztetés formái – a teljesség igénye nélkül ezek közé tartozik a szexuális erőszak, a kényszerházasság, a családon belüli erőszak és az állam által gyakorolt nemi alapú megkülönböztetés – üldöztetésnek minősülnek, és az EU-ban indokoltá kell tenniük menedékjogi kérelem benyújtását. Az eljáró bírósági tanács figyelembe veszi azonban Hogan főtanácsnoknak az Európai Parlament által benyújtott kérelem alapján indult 1/19. sz. vélemény iránti eljárásban ismertetett 2021. március 11-i indítványát (EU:C:2021:198) is. Ezen indítvány 161. pontja szerint a dolgok jelenlegi állása szerint az uniós jog általánosságban nem írja elő a nőkkel szembeni erőszaknak az üldözés egy formájaként történő figyelembevételére irányuló kötelezettséget, amely menekült jogállást eredményezhet.
- 14 A nőkkel szembeni nemi alapú erőszaknak a nemzetközi védelem megadása indokának való minősítését illetően a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy miként kell értelmeznie a 2011/95 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének d) pontja szerinti meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás fogalmát. Különösen pedig azzal kapcsolatban, hogy elegendő-e az üldöztetés áldozatának biológiai/társadalmi neme (erőszak, amely egy nő ellen irányul csak azért, mert nő) az ilyen hovatartozás megállapításához. Vagy meghatározóak lehetnek-e a konkrét üldözési formák/cselekmények „a csoport társadalmi láthatósága” szempontjából (vagyis annak megkülönböztető

jellemzőjét képezhetik-e), amellyel összefüggésben figyelembe kell venni a származási ország körülményeit. Vagy – végezetül – e cselekmények csak a 2011/95 irányelv 9. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontja szerinti üldözési cselekményekre vonatkozhatnak-e. Más szóval, a 2011/95 irányelv 10. cikke (1) bekezdése d) pontja szövegének szó szerinti értelmezésére figyelemmel meg kell-e állapítani a csoport egy további megkülönböztető jellemzőjét is.

- 15 **Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdéssel** kapcsolatos megfontolásai keretében az ítélkező bírósági tanács megállapítja, hogy a 2011/95 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének d) pontja két együttes feltétel útján határozza meg a meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás fogalmát. Egyfelől a csoport tagjainak „veleszületett jellemzőkkel” vagy „meg nem változtatható közös háttérrel” vagy olyan közös meggyőződéssel, illetve jellemzőkkel kell rendelkezniük, „amelyek olyannyira alapvetők az identitás, illetve lelkiismeret szempontjából, hogy az érintett személyeket nem lehetne azok feladására kényszeríteni”. Másfelől e csoportnak az érintett országban egyértelműen elkülöníthető identitással kell rendelkeznie, mivel a csoportot az azt körülvevő társadalom „másként” kezeli.
- 16 Ugyanakkor ugyanez a rendelkezés a nemre vonatkozó szempontokat – ideértve a nemi identitást is – kifejezetten a fogalom szempontjából relevánsként említi, mindazonáltal a „vagy” kötőszó használatával, ami alternatívák létezésére utal: egy meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás meghatározása vagy egy ilyen csoport jellemzőinek beazonosítása céljából.
- 17 A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy a meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás fogalmának meghatározását nem lehet a származási ország körülményeitől elszigetelten vizsgálni. Megállapítja azonban, hogy a hivatkozott kapcsolati erőszaknak a nemi alapú erőszak egyik formájának való minősítése esetén figyelembe kell venni azt a körülményt, hogy annak a társadalom minden szintjén érintenie kell a nőket életkoruktól, iskolázottságuktól, jövedelmüktől, társadalmi helyzetüktől vagy származási országuktól függetlenül. Egyes társadalmakban azonban a kapcsolati erőszakot túl gyakran tekintik személyes problémának, és túl könnyen tolerálják. Ez tovább nehezíti a kérdést előterjesztő bíróság számára annak feltételezését, hogy a nemi alapú erőszak konkrét formája/cselekménye (kapcsolati erőszak) meghatározó „a csoport társadalmi láthatósága” mint a 2011/95 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének d) pontjában szereplő fogalom meghatározás egyik eleme szempontjából. A hivatkozott nemi alapú üldöztetés egyik sajátossága viszont, hogy az erőszak elkövetője az áldozat által már ismert személy, és az áldozat gyakran gazdasági vagy egyéb szempontból függ az elkövetőtől, ami növeli az erőszak bejelentésétől való félelmet. Emiatt az áldozatot az a veszély fenyegeti, hogy ismét az elkövető vagy a család áldozatává válik. Ezen a ponton a kérdést előterjesztő bíróság további érveket talál, amelyek az ellen szólnak, hogy a konkrétan hivatkozott kapcsolati erőszak tekintetében a jelen esetben a nemi alapú üldözési forma/cselekmények meghatározóak a csoportnak a 2011/95 irányelv szóban forgó rendelkezése értelmében vett társadalmi „láthatósága” szempontjából.

- 18 **Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdéssel** kapcsolatos megfontolások keretében a kérdést előterjesztő bíróság azt a közbenső következtetést vonja le, hogy a jelen esetben kizárólag a kérelmező biológiai vagy társadalmi neme releváns a meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás meghatározása szempontjából. A kérdést előterjesztő bíróság szerint ezt az értelmezést támasztja alá a 2011/95 irányelv (30) preambulumbekkezdése és 4. cikke (3) bekezdésének c) pontja. A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint a releváns üldöztetési okot különösen az olyan erőszak képezi, amely azért irányul egy nő ellen, mert nő. Az áldozat több konkrét nemi alapú üldözési formát/cselekményt szenvedett el, ideértve a hivatkozott kapcsolati erőszakot és a becületgyilkosság kilátásba helyezését is. Ha ezek a konkrét cselekmények jellegüknél vagy ismétlődésüknel fogva elérik a 2011/95 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése szerinti súlyossági fokot, és azok az alapvető emberi jogok súlyos megsértésének tekinthetők, a nemi alapú erőszak indokoltá teszi a menekültkénti elismerést, feltéve, hogy a kérelmező bizonyítja a megfelelő üldöztetéstől való megalapozott félelmét.
- 19 Az ítélkező bírósági tanács ennek ellenére vonakodik attól, hogy a hivatkozott nemi alapú kapcsolati erőszakot a nemzetközi védelem megadása egyik indokának minősítse. Felmerül a kérdés, hogy miként kell megállapítani a 2011/95/EU irányelv 9. cikkének (3) bekezdése szerinti okozati összefüggést abban az esetben, ha a 2011/95 irányelv 6. cikkének c) pontja értelmében vett, az üldöztetés forrását képező, az államtól független szereplő által alkalmazott erőszakra hivatkoznak. A 2011/95 irányelv (29) preambulumbekkezdésében és 9. cikkének (3) bekezdésében használt „oder” („[vagy]”) kötőszóra tekintettel az okozati összefüggés a következőképpen értelmezhető: *i.* az üldöztetés okai és az üldözési cselekmények közötti összefüggés vagy *ii.* az üldöztetés okai és az üldözési cselekményekkel szembeni védelem hiánya közötti összefüggés azokban az esetekben, amelyekben nincs összefüggés az okok és az üldözési cselekmények között.
- 20 A 2011/95 irányelv 6. cikkének c) pontjában szereplő fogalommeghatározás szerint azonban abban az esetben, ha a hivatkozott üldöztetés forrása az államtól független szereplő, megállapíthatónak kell lennie, hogy az a) és b) pontban említett szereplők nem képesek vagy nem hajlandók az üldöztetéssel, illetve a súlyos sérelemmel szemben a 7. cikk szerint védelmet nyújtani. Ebben az értelemben az erőszak konkrét esetében feltétlenül meg kellene állapítani a származási országbeli védelem hiányával fennálló okozati összefüggést. E tekintetben az a kérdés is felmerül a kérdést előterjesztő bíróságban, hogy az irányelv 9. cikkének (3) bekezdése szerinti okozati összefüggés megállapítása szempontjából jelentőséggel bír-e az a körülmény, hogy sem az üldöztetés forrását képező, az államtól független szereplők, sem az áldozatok nem tekintik nemi alapúnak, illetve kizárólag a biológiai vagy társadalmi nem miatt az áldozat ellen irányulónak önmagukban az egyes üldözési/erőszakos cselekményeket. Hogyan kell ezt a kérdést értékelni különösen akkor, ha a kérelmezők menekülti történetük ismertetésekor nem közlik, hogy „nemi alapú problémáik” voltak? Így a jelen esetben a közigazgatási hatóság is abból indult ki, hogy „a kérelmező nagykorú, és nem közölte, hogy neme miatt üldözték volna”.

- 21 **Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ötödik kérdést** a kérdést előterjesztő bíróság arra az esetre teszi fel, ha a nemi alapú erőszakban – kapcsolati erőszakban – megnyilvánuló hivatkozott üldöztetés nem indokolja a menekültkénti elismerést. Ebben az esetben meg kell vizsgálni, hogy teljesülnek-e a kiegészítő védelem megadásának feltételei, azaz hogy a kérelmező a származási országába való esetleges visszatérése esetén a 2011/95 irányelv 15. cikkének a) és b) pontjával összefüggésben értelmezett 2. cikkének f) pontja szerinti súlyos sérelem elszenvédése tényleges veszélyének lenne-e kitéve. Az eljáró bírósági tanács e tekintetben a 2011/95 irányelvnek az EJEE 2. és 3. cikkével, valamint az Isztambuli Egyezmény 3. cikkének a) pontjával és a CEDAW bizottság 19. sz. általános ajánlásának 1. és 7. pontjával összefüggésben értelmezett (34) preambulbekezdését veszi figyelembe. Ezek a rendelkezések az alapvető emberi jogok és szabadságok megsértéseként határozzák meg a nemi alapú erőszakot.
- 22 Ebben az összefüggésben az ítélkező bírósági tanács azt a kérdést teszi fel, hogy a kiegészítő védelem szempontjából hogyan kell minősíteni a becsületgyilkosság hivatkozott kilátásba helyezését, hogy elegendő-e ez a 2011/95 irányelv 15. cikkének a) pontja szerinti súlyos sérelem elszenvédése tényleges veszélyének megállapításához, vagy ezt a 2011/95 irányelvnek az EJEE 3. cikkével összefüggésben értelmezett 15. cikkének b) pontja értelmében vett embertelen, illetve megalázó bánásmódként kell-e értelmezni, mégpedig az újbóli kényszerházasságnak és a házasságon kívüli gyermeket nevelő egyedülálló nőkkel szembeni társadalmi megbélyegzésnek a kérelmező által hivatkozott veszélyére, valamint az attól való félelemre tekintettel, hogy a kérelmező ismét az elvált férj vagy a család áldozatává válik.

A kérdést előterjesztő bíróság különösen azt szeretné megállapítani, hogy a becsületgyilkosságnak az elkövető egyetlen eredményes cselekményét feltételező tényleges kilátásba helyezése esetén elegendő-e a kiegészítő védelem megadásához a 2011/95 irányelv 2. cikkének f) pontjában szereplő fogalom meghatározás szubjektív eleme („nem kívánja ezen ország védelmét igénybe venni”), ideértve a kapcsolati erőszak áldozatai számára fenntartott menedékhelyek igénybevételétől amiatt való vonakodást is, hogy ez kvázi többéves fogsággal járhat, ami sokakat arra ösztönöz, hogy visszatérjenek erőszakos családi köteleikbe, mivel nem kapnak támogatást férfiak vagy családjuk részéről.